GEMEENTE ENSCHEDE

Voorstel Gemeenteraad F

Onderwerp	Verlenging Meerjarenplan Onderhoud en Vervanging Haveninfrastructuur 2021-2024		
Portefeuillehouder	Marc Teutelink agendaletter (F)		
Organisatieonderdeel	Cluster Controller Fysiek	Aangeboden aan Raad	12 november 2024
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2400034624

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. Het Meerjarenplan Onderhoud en Vervanging Haveninfrastructuur 2021-2024 met 2 jaar te verlengen.
2. Een reserve “kapitaallasten Havens” in te stellen voor de vervanging van damwanden.
3. Voor de periode van vier jaar een krediet beschikbaar te stellen, groot 406.000 euro.

Inleiding en voorgeschiedenis
Het Meerjarenplan Onderhoud en Vervanging Haveninfrastructuur 2021-2024 (MJOV Haven) is door de Raad vastgesteld op 20 oktober 2020. In dit plan is omschreven hoe wij het beheer en (groot) onderhoud van de damwanden, taludverdediging, steigers en de bodem in de haven van Enschede willen uitvoeren. Dit binnen de wettelijke en financiële kaders en de bestuurlijke doelen.

Sinds 2015 werken de gemeenten Hengelo, Enschede, Almelo, Hof van Twente en Lochem samen in het ‘Havenbedrijf Twente’. Het Havenbedrijf is op vele fronten actief om de doelen vanuit de samenwerking te bewerkstelligen en daarmee bij te dragen aan economische structuurversterking, werkgelegenheid, duurzaamheid en profilering van de regio als logistieke hotspot. In de door de raad vastgestelde ‘Binnenhavenvisie Twentekanalen 2017-2030’ is het belang van de haven voor de regio en Enschede aangegeven. De betrokken gemeenten zijn ieder verantwoordelijk voor de financiering en uitvoering van het beheer en onderhoud van de eigen haven.

Bij vaststelling van het MJOV Haven 2021-2024 is uitgegaan van de volgende kosten voor het uitvoeren van maatregelen in de periode 2021-2024:

Categorie	2021-2024
Groot onderhoud	€ 53.008
Vervangingen	€ 1.670.391
Baggeren	€ 0
Inspectie en onderzoek	€ 19.627
Totaal	€ 1.743.026

PLANPERIODE 2021-2024

Voor de uit te voeren maatregelen is een voorziening opgericht, die grotendeels nog beschikbaar is. Dit komt omdat de beoogde maatregelen aan damwanden nog niet zijn uitgevoerd. Dit heeft een aantal oorzaken. De belangrijkste is het tot tweemaal toe teruggeven van de opdracht door externe ingenieursbureaus. Dit omdat men het vervangen van de damwanden te risicovol vond. Bij het vervangen van damwanden ontstaan namelijk trillingen die onder anderen invloed hebben op de ICT systemen van Apollo Vredestein B.V. Met risico’s op uitval van systemen en verbindingen met het buitenland. Daarnaast was veel overleg en afstemming nodig met andere aan de haven gelegen bedrijven. Hierover is inmiddels overeenstemming bereikt.

Basis van het MJOV Haven 2021-2024 is risico-gestuurd beheer en onderhoud. Deze kaders zijn nog steeds actueel. Daarom wordt voorgesteld dit MJOV met 2 jaar te verlengen. Gedurende deze periode gaan we nader onderzoek doen naar de kosten die de komende 50 jaar gemaakt moeten worden voor het beheer en onderhoud van de haven. Voor de korte termijn (2025-2028) is de technische staat beoordeeld en de gevolgen van de technische staat voor het gebruik, de veiligheid en de kosten. Dit op basis van de risicocriteria in het MJOV Haven. Om de risico's op een acceptabel niveau te houden, moeten de komende periode een aantal onderhoudsmaatregelen en vervangingsmaatregelen worden uitgevoerd. De kosten van deze maatregelen worden toegelicht in de paragraaf "Financiële dekking van het voorstel".

Publieksvriendelijke samenvatting
De raad heeft besloten om het Meerjarenplan Onderhoud en Vervanging Haveninfrastructuur 2021-2024 met 2 jaar te verlengen. In dit plan zijn de onderhoudsmaatregelen aan de damwanden, taludverdediging en steigers in de haven van Enschede beschreven. Een goed onderhouden haven is van belang voor de bereikbaarheid van Enschede voor het goederenvervoer over water. In het havenbeheer werken de gemeenten Hengelo, Enschede, Almelo, Hof van Twente en Lochem samen in het 'Havenbedrijf Twente'. Het Havenbedrijf draagt bij aan economische structuurversterking, werkgelegenheid, duurzaamheid en profilering van de regio als logistieke hotspot.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven
- Via risico-gestuurd beheer en onderhoud van de havenassets, het faciliteren van het goederenvervoer over het water en de economische functie van de havengebieden. Dit tegen (maatschappelijk) acceptabele kosten.
- De uitvoering van groot onderhoud aan de havenassets conform de afgesproken kaders en de wettelijke verplichtingen.

Argumenten
1.1 We voldoen hiermee aan de financiële verordening gemeente Enschede.
In de financiële verordening is bepaald dat voor de kapitaalgoederen eens in vier jaar een beheerplan wordt vastgesteld. Met het verlengen van het MJOV Haven 2021-2024 voldoen wij aan deze eis.

1.2 Het geeft invulling aan de strategische opgaven van de stad en de beleidsdoelen van de haven.
De binnenhavens aan de Twentekanalen hebben een belangrijke achterlandfunctie voor de havens van Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen. Zij vormen belangrijke knooppunten binnen Twente en de Achterhoek als logistieke hotspot, waar bedrijven werkgelegenheid en toegevoegde waarde creëren. Voor meerdere (EU)regionale bedrijven zijn de havens aan de Twentekanalen een levensader (Havenbedrijf Twente, 2016). Hiermee is een goed onderhouden haven van Enschede van belang voor onze strategische opgaven. Daarnaast heeft de haven ook een belangrijke functie in het kader van klimaatadaptatie als waterafvoer en wateropvang van de stad.

1.3 We blijven een goede en veilige (technische) basis bieden en voorkomen kapitaalvernietiging.
Het MJOV Haven is opgebouwd volgens de principes van risico-gestuurd beheer (assetmanagement). Hierbij zijn de maatregelen gepland op basis van de technische staat en de gevolgen van deze staat voor het gebruik, de veiligheid en de kosten. Door op het juiste moment maatregelen te treffen waarborgen we de veiligheid, en voorkomen we tegelijkertijd kapitaalvernietiging.

1.4 Door selectieve toepassing van houten damwanden blijven we binnen het beschikbare budget.
Tot nu toe werden houten damwanden aan het einde van de levensduur vervangen door stalen damwanden. Dit in verband met de langere levensduur van staal. Uit de huidige berekeningen (met gewijzigde kostprijzen) blijkt dat, ondanks de langere levensduur van staal, houten damwanden op korte en lange termijn in principe ca. de helft goedkoper zijn. Echter, door de aanwezigheid van keileem in de ondergrond kunnen houten damwanden niet overal worden toegepast. Op die locaties passen we stalen damwanden toe.

2.1 We moeten de noodzakelijke maatregelen alsnog uitvoeren
De beoogde maatregelen aan damwanden zijn nog niet uitgevoerd. Dit vanwege het teruggeven van de opdracht door een extern ingenieursbureau en doordat veel afstemmingsoverleg nodig was met aanliggende bedrijven. Wel zijn verschillende reparaties en herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan oeverbeschermingen. Dit onderstreept de noodzaak van uitvoering van de geplande maatregelen.

Risico's
Bij het opstellen van het MJOV Haven is gekeken naar het evenwicht tussen de technische staat voor het gebruik, de risico's en de kosten. Door deze benadering blijven de risico's en de kosten op een acceptabel niveau.

We hebben nog (te) weinig inzicht in het moment en de omvang waarop grootschalige werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld het vervangen van damwanden en het baggeren van de haven. Daarom gaan we eerst gedetailleerder onderzoek doen, voordat we een nieuw MJOV laten vaststellen. Mogelijk ontstaan in deze periode schades en verzakkingen bij de damwanden die dan hersteld moeten worden.

Kosten en financiële dekking van het voorstel
In het MJOV Haven is beschreven welke werkzaamheden we hadden voorzien in de periode 2021-2024. Deze werkzaamheden moeten alsnog in de periode 2025-2026 worden uitgevoerd. Hiervoor worden de middelen uit de voorziening "grootonderhoud Havens" geheel ingezet. In deze voorziening is een bedrag beschikbaar van €1.743.026. Door gebruik van de voorziening "grootonderhoud Havens" blijven we binnen de financiële kaders van de gemeentebegroting 2025-2028. De verwachte uitgaven zijn samengevat in onderstaande tabel. Uitgangspunt is dat waar mogelijk de bestaande houten damwanden worden vervangen door houten damwanden, in plaats van staal. Mits dit vanwege de bodemopbouw mogelijk is.

Categorie	2021-2024
Groot onderhoud	€ 53.008
Vervangingen	€ 1.670.391
Baggeren	€ 0
Inspectie en onderzoek	€ 19.627
Totaal	€ 1.743.026

PLANPERIODE 2021-2024

Voor verdere details ten aanzien van de kosten van het beheer en onderhoud wordt verwezen naar de rapportage Meerjaren Onderhoudsplan Haven 2021-2024, Antea Group, september 2020 en het bijbehorende kostenmodel.

Naast de uit te voeren maatregelen uit de periode 2021-2024, is een analyse gemaakt van de werkzaamheden die in de periode 2025-2028 aanvullend moeten worden uitgevoerd. Voor 2025 is in de begroting een budget beschikbaar van 339.515 euro. Dit bedrag wordt als volgt ingezet:

Categorie	Periode 2025-2028 Jaarlijkse kosten
Dagelijks onderhoud en groen onderhoud	€ 74.830
Dotatie aan de voorziening "grootonderhoud Havens"	€ 176.000
Reserve kapitaallasten	€ 24.000
Overige lasten	€ 64.685
Totaal	339.515

PLANPERIODE 2025-2028

De reserve kapitaallasten, groot 24.000 euro, wordt aangewend voor de vervanging van damwanden. Hiervoor is een krediet benodigd van 406.195 euro.

Afweging en alternatieven
1.1 De houten damwanden vervangen door stalen damwanden
Gezien het grote prijsverschil tussen houten en stalen damwanden (twee keer zoveel), is uitgegaan van de vervanging van houten damwanden door hout, in plaats van door staal. Mits dit wat betreft de bodemopbouw mogelijk is.

Participatie
De uitkomsten van de inspectie en het MJOV Haven is met de Havenmanager en andere gemeenten met een binnenhaven aan de Twentekanalen besproken. Dit ten behoeve van kennisuitwisseling en mogelijke samenwerking.
Om bedrijfsprocessen zo min mogelijk te belemmeren, worden de aan de haven liggende bedrijven en Rijkswaterstaat betrokken bij het uitvoeren van de maatregelen. In algemene zin worden de aan de haven liggende bedrijven geïnformeerd via de Belangenvereniging Ondernemers Havengebied (BOH) en de Enschedese Watersportvereniging (EWV).

Communicatie
Zie participatie

Vervolg
In de gemeentebegroting wordt bij het onderdeel “onderhoud kapitaalgoederen” jaarlijks ingegaan op de havenassets.

Om meer inzicht te krijgen in de te verwachten kosten voor de lange termijn (periode 2029-2079), wordt nader onderzoek gedaan naar de toestand van de haveninfrastructuur en de bodem. Dit om te bepalen wat de toekomstige vervangings- en onderhoudskosten zijn. Naast de financiële aspecten wordt ook stilgestaan bij onze ambities die we met de haven hebben en stellen we een businesscase voor de haven op.

Bijlagen
Agendaformulier B&W
Raadsbesluit
Meerjarenplan Onderhoud en Vervanging Haveninfrastructuur 2021-2024

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, **de Burgemeester,**

E.A. Smit R.W. Bleker